

Rīgā
2024. gada 1. oktobrī

Sabiedriskā transporta padomei

Ziņojums par sabiedriskā transporta pakalpojumu tiešā pasūtījuma līguma noslēgšanu ar AS “Pasažieru vilciens”

Ievads

Sabiedriskā transporta pakalpojumu likums (turpmāk – Likums) nosaka principus un kārtību, kādā iedzīvotājiem tiek nodrošināti sabiedriskā transporta pakalpojumi. Saskaņā ar Likuma 1. panta otro punktu, 2. pantu, 6. panta trešo daļu šī likuma mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem pieejamus sabiedriskā transporta pakalpojumus, un tie ir organizējami tā, lai tiktu nodrošināti valsts garantēti noteiktas kvalitātes un apjoma sabiedriskā transporta pakalpojumi, kas būtu pieejami ikvienam sabiedrības loceklim.

2024.gada 31.decembrī beigsies 2008.gada 19.decembrī starp valsts sabiedrību ar ierobežotu atbildību “Autotransporta direkcija” (turpmāk – ATD) un akciju sabiedrību “Pasažieru vilciens” (turpmāk – PV) noslēgtā pakalpojuma pasūtījuma līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos pa dzelzceļu Nr. ATD/ST-2008/04/PV262-08 (turpmāk – Pasūtījuma līgums) **termiņš**, ar kuru valsts ir piešķirusi PV tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālos starppilsētu nozīmes maršrutos pa dzelzceļu, tādējādi nodrošinot iedzīvotājiem pieejamus sabiedriskā transporta pakalpojumus.

Lai tiktu īstenoti sabiedriskā transporta attīstības pamatdokumentos ietvertie pasākumi attiecībā uz iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, kā arī lai valsts pakāpeniski varētu sagatavoties iekšzemes dzelzceļa pārvadājumu tirgus atvēršanai konkurencei un tiktu nodrošināta sabiedriskā transporta nepārtrauktība un pieejamība visos iekšzemes reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos, ir nepieciešams pieņemt lēmumu par tiesību piešķiršanu sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumu reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos **no 2025. gada 1. janvāra**.

Latvijā esošā situācija atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Regulas Nr. 1370/2007 par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 1191/69 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 1107/70 (turpmāk – Regula Nr. 1370/2007) 5.panta 4.a.punktā a) un b) apakšpunktā noteiktajam, kas ļauj pieņemt lēmumu līdz pilnīgai iekšzemes dzelzceļa pārvadājumu tirgus atvēršanai konkurencei tieši piešķirt PV sabiedriskā transporta pakalpojuma pasūtījuma līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos.

1. Par Ministru kabineta lēmumu

Ministru kabineta 2023. gada 19. decembra sēdē izskatīts informatīvais ziņojums "Par sabiedriskā transporta pakalpojuma organizēšanas modeli iekšzemes reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos"¹ (turpmāk – Ziņojums) (23-TA-1327, prot. Nr. 62 100. §), kuru, pieņemot zināšanai, Ministru kabinets atbalstīja² piedāvāto risinājumu, kas **paredz ATD tiesības**, pamatojoties uz Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8. panta trešo un septīto daļu un Regulas Nr. 1370/2007 5. panta 4a. punktu, **tieši piešķirt PV tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos laika periodā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2032. gada 31. decembrim, paredzot iespēju pakalpojuma pasūtījuma līguma termiņa pagarināšanai ne ilgāk kā līdz 2034. gada 31. decembrim**.

¹ https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/06e1708d-d955-4da1-85c3-81a49b045d4b#

² <https://tapportals.mk.gov.lv/meetings/protocols/22466195-b19f-44ec-8597-23d52c4ab386#meeting-protocol-preview-62>

2. Par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma līguma noslēgšanu

Atbilstoši Regulas Nr.1370/2007 5. panta 4a.punktā noteiktajam, **lēmumu par tiešā līguma piešķiršanu pieņem kompetentā iestāde.**

Ņemot vērā Likumā noteikto kompetences sadalījumu (skatīt Likuma 5.panta pirmās daļas 3.punktu un trešās daļas 3.punktu), **lēmumu** par līguma piešķiršanu jeb pakalpojuma organizēšanas veidu **pieņem Sabiedriskā transporta padome** (turpmāk – STP).

Atbilstoši Regulas Nr.1370/2007 5. panta 4a.punktā noteiktajam, kompetentā iestāde var pieņemt lēmumu tieši piešķirt pakalpojumu valsts līgumus par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumu pa dzelzceļu:

a) ja tā uzskata, ka tiešu piešķiršanu pamato **nozīmīgas attiecīgā tirgus un tīkla strukturālas un ģeogrāfiskas īpatnības** un jo īpaši to lielums, pieprasījuma īpatnības, tīkla sarežģītība, tehniskā un ģeogrāfiskā izolētība un līgumā ietvertie pakalpojumi; un

b) ja **ar šādu līgumu tiktu panākta pakalpojumu kvalitātes uzlabošanās vai lielāka rentabilitāte, vai abi salīdzinājumā ar iepriekš piešķirto pakalpojumu valsts līgumu.**

STP lēmums par tiešā pasūtījuma līguma noslēgšanu ar PV par tiesībām sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos laika periodā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2032. gada 31. decembrim, paredzot iespēju pakalpojuma pasūtījuma līguma termiņa pagarināšanai ne ilgāk kā līdz 2034. gada 31. decembrim, ir jāpublicē ATD mājas lapā un viena mēneša laikā pēc tā publicēšanas par to jāinformē Eiropas Komisiju.

Pēc tam ATD kā kompetentā iestāde Regulas Nr.1370/2007 izpratnē, sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtītāja – STP uzdevumā var piešķirt (noslēgt) Līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanu ar PV.

3. Regulā Nr.1370/2007 ietvertās prasības tiešā pasūtījuma līgumam

Atbilstoši Regulas Nr.1370/2007 5. panta 4a.punktā noteiktajam, ja kompetentā iestāde pieņem lēmumu pakalpojumu valsts līgumu piešķirt tieši:

- Tā nosaka izmērāmas, pārredzamas un pārbaudāmas snieguma prasības. Šādas prasības iekļauj līgumā.

- Snieguma prasības, jo īpaši ietver pakalpojumu precizitāti, vilcienu kustības biežumu, ritošā sastāva kvalitāti un pasažieru pārvadājumu jaudu.

- Līgumā iekļauj konkrētus snieguma rādītājus, pēc kuriem kompetentā iestāde var veikt periodisku izvērtēšanu. Līgumā ietver arī **efektīvus un atturošus pasākumus**, ko paredz piemērot gadījumos, kad attiecīgais dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums neievēro snieguma prasības.

- Kompetentā iestāde periodiski izvērtē, vai attiecīgais dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums ir sasniedzis savus mērķus, lai ievērotu līgumā noteiktās snieguma prasības, un publicē izvērtēšanā konstatēto. Šāda periodiska izvērtēšana tiek veikta vismaz reizi piecos gados.

- Kompetentā iestāde veic atbilstīgus un savlaicīgus pasākumus, tostarp piemēro efektīvus un atturošus līgumsodus, ja nepieciešamie pakalpojumu kvalitātes vai rentabilitātes, vai abu uzlabojumi nav panākti. Kompetentā iestāde jebkurā laikā var pilnībā vai daļēji apturēt vai izbeigt saskaņā ar šo noteikumu piešķirto līgumu gadījumā, ja pakalpojumu sniedzējs neievēro snieguma prasības.

4. Izstrādātais līgums

ATD ir izstrādājuši Līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālās nozīmes maršrutos pa dzelzceļu (turpmāk – Līgums) projektu.

Līguma projektā ir ņemtas vērā Regulas Nr.1370/2007 5. panta 4a.punktā izvirzītās prasības kā arī Ministru kabineta 2023. gada 19. decembra lēmums (prot. Nr. 62 100. §) tieši piešķirt PV tiesības sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos laika periodā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2032. gada 31. decembrim, paredzot

iespēju pakalpojuma pasūtījuma līguma termiņa pagarināšanai ne ilgāk kā līdz 2034. gada 31. decembrim.

Līgums tiek noslēgts, lai tiktu:

- 1) nodrošināta sabiedriskā transporta nepārtrauktība;
- 2) nodrošināta sabiedriskā transporta pieejamība visos iekšzemes reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos;
- 3) panākta pakalpojumu kvalitātes, nepārtrauktības un pieejamības, tai skaitā personām ar invaliditāti vai kustību traucējumiem, uzlabošanās.

Būtiskākie uzlabojumi Līgumā:

1) Noteiktas kvalitātes prasības un definēti pakalpojuma kvalitātes rādītāji (*drošība; uzticamība; pieejamība; pakalpojuma izmantošanas ērtums; ātrums; komforts; pozitīva pieredze*);

2) Ieviestas prasības pakalpojumu nepārtrauktības plāna esamībai;

3) Ieviests process ATD vadošai lomai vilcienu kustības sarakstu izstrādē, tādējādi veicinot vienota sabiedriskā transporta tīkla plānošanu;

4) Jauns process vilcienu kustības sarakstu informācijas ievietošanai vienotajā sabiedriskā transporta biļešu sistēmā, nodrošinot vienmēr aktuālu informāciju;

5) Jaunas prasības informācijas sniegšanai par pakalpojumiem, uzlabojot gan informāciju pasažieriem, gan ATD rīcībā esošo informāciju pārvadājumu organizēšanai;

6) Līgums paredz vairākus līguma izpildes kontroles aspektus. Līguma ietvaros tiks kontrolētas:

- a. PV izmaksas;
- b. PV ieņēmumi;
- c. PV pakalpojuma izpildes kvalitāte;
- d. ritošā sastāva atbilstība līguma prasībām;
- e. PV pakalpojuma izpildes punktualitāte un nepārtrauktība.
- 7) Līgumā ieviesta plaša līgumsodu sistēma;

8) Līgums paredz, ka PV ir jāizstrādā un jāsaskaņo ar ATD vairāki pakalpojumu kvalitāti nodrošinoši dokumenti, tostarp:

- a. Kārtība pieejamības nodrošināšanai pakalpojumiem personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām;
- b. Pārvadājumu pakalpojumu kvalitātes standarts;
- c. Drošības apdraudējumu pārvaldības standarts;
- d. Pasažieru pārvadājumu nepārtrauktības nodrošināšanas plāns;
- e. Kārtība savstarpēji saskaņotas pārsēšanās un garantēto savienojumu nodrošināšanai;
- f. Kārtība īslaicīgu izmaiņu saskaņošanai Pakalpojumu sniegšanā;
- g. Kārtība informācijas un datu sniegšanai Pasūtītājam un publicēšanai Nacionālajā piekļuves punktā un Latvijas Atvērto datu portālā.

7) Līgums paredz vienoties par kārtību, kādā notiek Eiropas Savienības struktūrfondu ietvaros par publiskajiem līdzekļiem iegādāto un Pārvadātāja rīcībā esošo pamatlīdzekļu nodošana Pasūtītājam vai Pasūtītāja izvēlētajam sabiedriskā transporta pakalpojuma sniedzējam turpmākai sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai (pēc tirgus atvēršanas).

Līgums paredz, ka pakalpojuma kvalitāti primāri vērtē pasažieri. PV ir pienākums vismaz reizi gadā veikt novērtējumu par sniegto pakalpojumu atbilstību PRM SITS³ prasībām un iekšējam pakalpojumu kvalitātes un drošības standartam (sagatavojot novērtējumu ir jāveic

³ Eiropas Komisijas 2014. gada 18. novembra Regula (ES) Nr. 1300/2014 par savstarpējas izmantojamības tehniskajām specifikācijām attiecībā uz Savienības dzelzceļa sistēmas pieejamību personām ar invaliditāti un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām; ar pēdējiem grozījumiem, kas veikti ar Eiropas Komisijas Īstenošanas regulu (ES) 2023/1694.

pasažieru apmierinātības pētījums). Sākot ar 2026. gadu PV katru gadu savā tīmekļa vietnē publicē ziņojumu par savu pakalpojumu kvalitāti un sniegto pakalpojumu. ATD informāciju par PV sniegtā pakalpojuma kvalitātes standarta un pakalpojuma sniegšanas drošības standarta izpildes līmeni ievērtē, pieņemot lēmumu par Līguma darbības termiņa pagarinājumu.

Jauno prasību ieviešana notiks pakāpeniski. Ņemot vērā, ka sagatavošanās periods no līguma noslēgšanas brīža līdz pakalpojumu uzsākšanas brīdim nav liels, lielākā daļa jauno prasību tiks faktiski ieviestas 2025. un 2026. gada laikā.

Līguma saturs:

Līgums sastāv no pamatteksta un sekojošiem pielikumiem:

- 1.pielikums – Apkalpojamo maršrutu saraksts;
- 2.pielikums – Pakalpojuma apraksts;
- 3.pielikums – Vilcienu kustības saraksti;
- 4.pielikums – Dzelzceļa pasažieru braukšanas maksa un biļešu veidi;
- 5.pielikums – Prognozēto izmaksu aprēķins kalendārajam gadam (paraugs);
- 6.pielikums – Informācija par neizbrauktajiem reisiem;
- 7.pielikums – Pakalpojumu sniegšanā izmantojamie vilcieni;
- 8.pielikums – Kustības saraksta izstrādes principi;
- 9.pielikums – Izstrādājamo kārtību saraksts;
- 10.pielikums – Iesniedzamās informācijas un datu saraksts;
- 11.pielikums – Pārvadātāja deklarācija;
- 12.pielikums – Līguma definīcijas un saīsinājumi.

5. Zaudējumu kompensācijas modelis

Saskaņā ar Likuma 11. panta pirmās daļas nosacījumiem, ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus pārvadātājam kompensē atbilstoši apmēriem un kārtībai, ko nosaka Ministru kabinets un šos zaudējumus kompensē no valsts budžeta. Atbilstoši Likuma 16.pantā noteiktajam, sabiedriskā transporta nozarē pastāv divi ieņēmuma riska uzņemšanās veidi. Proti, pirmajā gadījumā visu ieņēmuma risku uzņemas pakalpojuma sniedzējs, kurš nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu (skatīt, Likuma 16.panta pirmo daļu). Šādos gadījumos pasūtītājam ir pienākums kompensēt zaudējumus tikai par tādu pasažieru pārvadāšanu, kuriem noteikti braukšanas maksas atvieglojumi saskaņā ar braukšanas maksas atvieglojumu noteikumiem. Savukārt pakalpojuma sniedzējs nosaka tādu tarifu, kas nosedz viņa izmaksas. Otrajā gadījumā sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu nosaka pasūtītājs, pilnībā uzņemoties zaudējumu segšanas finansiālās saistības (skatīt Likuma 16.panta trešo daļu). Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments savā 2012.gada 25.maija lēmumā lietā Nr. SKA-386/2012 ir atzinis, ka sabiedriskā transporta pakalpojumi sabiedrībai ir būtiski un tai šie pakalpojumi jāsaņem. Tajā pašā laikā tie prasa lielus ieguldījumus, tāpēc tirgus šajā nozarē nevar brīvi darboties, jo citādi sabiedrība nespētu pakalpojumu apmaksāt. Eiropas Savienības līmenī, kā jau iepriekš teikts, Regula Nr.1370/2007 paredz mehānismus, kas paredz ekskluzīvas tiesības vai kompensācijas pakalpojumu sniedzējam. Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Likuma 16.panta trešajā daļā noteikto, šobrīd iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumos darbojas modelis, kurā pakalpojuma pasūtītājs (ATD) nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu. Attiecīgi gadījumos, kad pārvadājumu pakalpojumus izmanto nepietiekams cilvēku skaits, lai tie atmaksātos, proti, nosegtu visas pakalpojuma sniedzēja izmaksas, un, iespējams, būtu rentabli, pasūtītājs ir uzņēmies segt starpību starp ieņēmumiem un faktiskajām pakalpojuma sniedzēja izmaksām.

Līgumā tiek noteikts – kompensācija nepārsniedz summu, kas atbilst neto finanšu ietekmei, kas ir vienāda ar kopējo ietekmi – pozitīvu vai negatīvu – kāda sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību ievērošanai ir uz pārvadātāja ieņēmumiem un izmaksām. Lai aprēķinātu neto finanšu ietekmi (kompensāciju), tiek izmantota Līgumā noteikta formula, kurā

viena no galvenajām komponentēm ir izmaksas, kas radušās no Līgumā noteiktajām sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas saistībām. Izmaksu un radušos zaudējumu kompensācijas izmaksas kārtība, izmaksu un zaudējumu pārbaude un kontrole noteikta Ministru kabineta 2015.gada 28.jūlija noteikumos Nr.435 “Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu”.

Līgums nosaka, ka ATD ir tiesīga pārbaudīt PV pārskatos, iesniegtajā informācijā ietvertos datus, pieprasot no PV skaidrojumus, lietvedības un grāmatvedības dokumentu kopijas vai veikt pārbaudes pie PV. PV ir pienākums pierādīt izmaksu pamatotību un tiešu saistību ar PV sniegšanu. Pēc pārbaudēs konstatētajām neatbilstībām un saņemtajiem skaidrojumiem, PV ir pienākums veikt korekcijas iesniegtajos pārskatos vai informācijā. Līgums paredz limitēt izmaksu pieaugumu.

6. Turpmākā rīcība

ATD un Sabiedriskā transporta padomei, lai īstenotu iekšzemes dzelzceļa tirgus atvēršanu konkurencei, ir jāveic virkne Ziņojumā ietverto pasākumu.

Regulā Nr.1370/2007 ir paredzēti vairāki priekšnosacījumi un veicamie pasākumi, kuri valsts kompetentai iestādei (ATD/STP) būtu īstenojami, pirms atklāta konkursa procedūras organizēšanas, jo īpaši šādi pasākumi ir attiecināmi uz efektīvas un nediskriminējošas piekļuves nodrošināšanu piemērotam dzelzceļa ritošajam sastāvam (skatīt Regulas Nr.1370/2007 5.a pantu). Izvērtējot spēkā esošo tiesisko regulējumu, kā arī ņemot vērā dzelzceļa pārvadājumu specifiku, ir identificēts, ka pirms pilnīgas iekšzemes dzelzceļa tirgus atvēršanas konkurencei ir jāveic sekojoši pasākumi, pieņemot attiecīgos lēmumus Ministru kabinetam, nozares ministrijai, ATD, STP:

1) ir jāizstrādā un jāapstiprina dzelzceļa ritošā sastāva nodrošinājuma modelis un secīgi jāizstrādā dzelzceļa ritošā sastāva uzturēšanas modelis.

2) jāizstrādā un jāapstiprina Sabiedriskā transporta plāns Rīgas metropoles areālam.

3) ievērtējot apstiprināto Sabiedriskā transporta plānu Rīgas metropoles areālam un pieņemto lēmumu par turpmāku dzelzceļa ritošā sastāva nodrošinājuma un uzturēšanas modeli, jāveic atkārtota tirgus izpēte. Vienlaikus tirgus izpēte ir jāveic arī kontekstā ar Rail Baltica dzelzceļa līnijas attīstību un pakalpojuma nodrošināšanas modeli šajā līnijā.

4) atbilstoši tirgus izpētes rezultātiem, ņemot vērā visus pieņemtos lēmumus attiecībā uz iepirkumā ietveramo apjomu, jāizstrādā atklāta konkursa dokumentācija un jāveic atklāta konkursa procedūra. Līdzšinējā prakse liecina, ka Eiropas Savienības mēroga atklāta konkursa procedūras organizēšanai un attiecīgā līguma noslēgšanai ir nepieciešami 2-3 gadi.

5) atbilstoši atklāta konkursa rezultātiem, ievērtējot dzelzceļa ritošā sastāva piegāžu termiņus, jāīsteno sagatavošanās fāze sabiedriskā transporta pakalpojuma nodrošināšanas uzsākšanai. 2024. gadā pieejamā informācija liecina, ka jauna ritošā sastāva iegāde šobrīd aizņem vidēji sešus gadus. Vienlaikus svarīgi atzīmēt, ka lai Latvijas teritorijā sniegtu dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus, komercsabiedrībai nepieciešama Eiropas Savienībā derīga pārvadātāja licence un vienotais drošības sertifikāts.

6) Ar Ministru kabineta 19.12.2023. lēmumu (prot. Nr. 62 100. §, 2. punkts) Satiksmes ministrijai (ATD) uzdots ar 2025. gadu reizi divos gados informēt Ministru kabinetu par progresu iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus atvēršanā konkurencei.

Kopsavilkums

Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanas jeb pasūtījuma veikšanas pamatprincipus reglamentē Likums. Saskaņā ar Likuma 1. panta 2.punktu, 2. pantu, 6. panta trešo daļu šī likuma mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem pieejamus sabiedriskā transporta pakalpojumus, un tie ir organizējami tā, lai tiktu nodrošināti valsts garantēti noteiktas kvalitātes un apjoma sabiedriskā transporta pakalpojumi, kas būtu pieejami ikvienam sabiedrības loceklim. Pasažieru skaita pozitīvā dinamika Latvijā un citās Eiropas Savienības dalībvalstīs,

kā arī uz dzelzceļa transporta kā videi draudzīgākā, efektīvākā un ilgtspējīgākā pārvadājumu veida attīstību vērstās aktivitātes ir radījušas pamatu pārliecībai, ka tuvāko gadu laikā dzelzceļš kā sabiedriskā transporta veids gūs arvien plašāku izmantojumu. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un integrētu sabiedriskā transporta sistēmu, kas veicina pasažieru mobilitāti, Latvijas transporta nozares politiku nosakošie dokumenti ir definējuši dzelzceļu kā sabiedriskā transporta mugurkaulu. Lai sasniegtu dzelzceļa kā pasažieru pārvadājumu mugurkaulu mērķi, saglabājot un nodrošinot sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamību, ir jāturpina veicināt iekšzemes dzelzceļa pārvadājumus, cita starpā atjaunojot dzelzceļa ritošo sastāvu.

Vienlaikus jāsecina, ka Latvijas iekšzemes dzelzceļa maršrutu tīkls ir mazs, ar strukturālām īpatnībām, kas ir saistītas ar sliežu platumu, turklāt tas ir ģeogrāfiski izolēts. Gan Lietuvas, gan Igaunijas iekšzemes dzelzceļa maršrutu tīkli šobrīd ir noslēgti un operatori, kuri potenciāli varētu apkalpot vairākus ģeogrāfiski blakus esošos dzelzceļa maršrutu tīklus, nav iespēja paplašināt savu darbības areālu, tādejādi Latvijas iekšzemes dzelzceļa pārvadājumu maršrutu tīkls kļūst ekonomiski mazāk efektīvs un nekonkurētspējīgs.

Nemot vērā apstākli, ka šobrīd Latvijā esošā situācija atbilst Regulas Nr.1370/2007 5.panta 4.a.punktā a) un b) apakšpunktā noteiktajam, kas ļauj pieņemt lēmumu līdz pilnīgai iekšzemes dzelzceļa pārvadājumu tirgus atvēršanai konkurencei tieši piešķirt PV sabiedriskā transporta pakalpojuma pasūtījuma līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos, un ir nepieciešams pārejas periods pilnīgai iekšzemes dzelzceļa tirgus atvēršanai, lai valsts pakāpeniski varētu sagatavoties iekšzemes dzelzceļa pārvadājumu tirgus atvēršanai konkurencei, šobrīd būtu saglabājama esošā pakalpojuma organizēšanas pieeja.

Proti, šobrīd **jāpieņem lēmums par tiešā pasūtījuma līguma par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos piešķiršanu PV sabiedriskā transporta pakalpojuma nodrošināšanai** laika periodā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2032. gada 31. decembrim, līgumā paredzot iespēju pagarināt pakalpojuma pasūtījuma līguma izpildi līdz 2034. gada 31. decembrim. Vienlaikus kompetentajai institūcijai (ATD) gādājot, ka sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs uztur un attīsta efektīvu pārvaldību, un ka tiek sniegti pietiekami augstas kvalitātes sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumi.

Lēmuma projekts:

1) Pieņemt zināšanai VSIA “Autotransporta direkcija” 2024. gada 1. oktobra ziņojumu “Par sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījuma tiešā pasūtījuma līguma noslēgšanu ar AS “Pasažieru vilciens”” un atbalstīt tiešā pasūtījuma līguma slēgšanu ar AS “Pasažieru vilciens”.

2) Pamatojoties uz Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8. panta trešo un septīto daļu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Regulas Nr. 1370/2007 par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 1191/69 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 1107/70 (turpmāk – Regula Nr. 1370/2007) 5. panta 4a. punktu un Ministru kabineta 2023. gada 19. decembra lēmumu (prot. Nr. 62 100. §), uzdot VSIA “Autotransporta direkcija”:

- a. noslēgt ar AS “Pasažieru vilciens” tiešā pasūtījuma līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu reģionālās nozīmes dzelzceļa maršrutos pa dzelzceļu laika periodā no 2025. gada 1. janvāra līdz 2032. gada 31. decembrim, līgumā paredzot iespēju pagarināt pakalpojuma pasūtījuma līguma izpildi līdz 2034. gada 31. decembrim;
- b. ievērot Regulas Nr. 1370/2007 5. panta 4a. punktā noteiktās prasības, kas saistītas ar līguma slēgšanas procesu, publicēt šo lēmumu par tiešā pasūtījuma līguma slēgšanu ar AS “Pasažieru vilciens” VSIA “Autotransporta direkcija” mājas lapā internetā un mēnesi pirms līguma noslēgšanas informēt par to Eiropas Komisiju;

- c. atbilstoši Ministru kabineta 19.12.2023. lēmumam (prot. Nr. 62 100. §, 2. punkts) ar 2025. gadu reizi divos gados informēt Ministru kabinetu par progresu iekšzemes dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus atvēršanā konkurencei.
- 3) Lēmums stājas spēkā 2024. gada 4. oktobrī.

Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību
“Autotransporta direkcija”
Juridiskās daļas vadītājs

Māris Skudra

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PĀRKASTU UN SATUR LAIKA
ZĪMOGU

Sagatavoja:
Skudra 25469555
maris.skudra@atd.lv